

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОСЛІДНИЦЬКІ СТРАТЕГІЇ В СУЧАСНОМУ МУЗИКОЗНАВСТВІ

Спеціальність	В5 Музичне мистецтво	
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії	
Освітньо-наукова програма	підготовки доктора філософії «Музичне мистецтво»	
Рік навчання	1	
Семестр	1-2	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	180 годин / 6 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Шаповалова Людмила Володимирівна
	Науковий ступінь, вчене/почесн е звання	Доктор мистецтвознавства, академік Академії вищої школи України, професор
	Посада	Завідувач кафедри інтерпретології та аналізу музики
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/interpretation-and-analysis-of-music/Shapovalova_2022.pdf liudmyla.shapovalova@num.kh.ua
Анотація	Дисципліна є базовою для формування у здобувачів системних уявлень про сучасний стан науки. Індивідуальна діяльність в сфері музичної науки дорівнює за статусом творчості: вільна за змістом, за формою вона чітко регламентована і підкоряється узгодженим законам. Наукове мислення має 3 виміри пізнання, пов'язаних між собою діалектикою об'єктивно/суб'єктивного буття музики: 1) процес професійної діяльності Я-особистості (психологія+технологія); 2) структура дослідницького процесу (хід написання тексту, апробація і друк матеріалів, захист кваліфікаційної праці); як наслідок, 3) система академічних уявлень і знань, що уможлиблює входження здобувача освіти в історичну традицію.	

Мета дисципліни	Метою навчальної дисципліни «Дослідницькі стратегії в сучасному музикознавстві» є забезпечення системного оволодіння навичками науково-дослідницької діяльності та формування наукового способу мислення, відповідного новітньому етапу музичної науки та творчої практики ХХІ ст.
Програмні результати навчання	<p>ПРН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з музичного мистецтва та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>ПРН2. Презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми музичного мистецтва українською мовою та мовою країн Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.</p> <p>ПРН3. Застосовувати загальні принципи та методи музикознавчої науки, а також методологію наукових досліджень у власних наукових розвідках у сфері музичного мистецтва та у викладацькій практиці.</p> <p>ПРН7. Застосовувати загальні принципи та методи гуманітарних наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері музичного мистецтва.</p> <p>ПРН8. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері музичного мистецтва, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.</p> <p>ПРН10. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері музичного мистецтва на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність ініціювати, планувати, організовувати та здійснювати оригінальні наукові дослідження актуальних проблем у сфері музичного мистецтва, досягати наукових результатів, які створюють нові знання і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.</p> <p>СК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері музичного мистецтва, інтегрувати знання з різних галузей, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p>

	<p>СК3. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в освітній та науковій діяльності.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p> <p>СК6. Здатність застосовувати новітні музикознавчі концепції, а також аналізувати, оцінювати та прогнозувати культурні явища і процеси.</p>
<p>Професійні компетентності</p>	<p>ПК1. Здатність розробляти та удосконалювати зміст освітніх компонентів.</p> <p>ПК2. Здатність розробляти та удосконалювати навчально-методичні матеріали.</p> <p>ПК3. Здатність керувати дослідницькою роботою здобувачів вищої освіти (бакалаврський, магістерський рівні).</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p><u>Перелік тем</u></p> <p>Тема 1. Концептосфера (категоріальний зміст) наукології: «музика як духовна форма Буття», homo musicus, «явище / дефініція», суб'єкт наукового дослідження; «автор & інтерпретатор», «мислення музикою», «стратегія».</p> <p>Тема 2. Авторське музикознавство: школа, традиція & дослідницька стратегія. Музичні універсалії. Метамова в науковому дискурсі.</p> <p>Тема 3. Школа наукового мислення: пошук проблемної ситуації; відбір матеріалу, методи його аналізу. Роль особистості в розвитку інноваційних напрямів музикології.</p> <p>Тема 4. Типологія стратегій наукового дослідження в музикознавстві (за критеріями домінування когнітивної установки та комунікативної функції).</p> <p>Тема 5. Наукова діяльність як життєтворчість. Вітчизняна історія музикології в авторських концепціях ХХ століття.</p> <p>Тема 6. Музикознавство як рід інтерпретації. «Генокоди» музичної герменевтики.</p> <p>Тема 7. Жанр як зовнішня форма мистецької комунікації. Жанри науково-дослідницької роботи.</p> <p>Тема 8. Стиль наукового мислення. Автор (вчений) як будитель музикознавчої діяльності, її «стакер».</p> <p>Тема 9. Інтерпретологія та її стратегії. Виконавська поетика</p> <p>Тема 10. Системний підхід як критерій музичної практики та наукології, скерований на розуміння процесів сучасної музичної культури в її цілісності.</p> <p>Тема 11. Діалектика письмового та усного слова. Роль дискусії. Методики самооцінювання автором. Механізми самоаналізу.</p> <p>Тема 12. Глобалізація і регіональна культура. Шляхи пізнання міжкультурного синтезу.</p> <p>Тема 13. Наукова школа чи авторська стратегія? Традиції та новаторство в науці.</p>

	Тема 14. Значення науки для формування молодого музиканта: точки перетину мислення та Я-свідомості (підсумковий круглий стіл).
Види занять	Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
Методи навчання	Практичний метод у поєднанні з наочним методом (демонстрація і обговорення презентацій, таблиць, нотних прикладів); словесний метод (бесіда, дискусія), робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційними); самостійна робота (підготовка резюме та аналітичних есе, доповіді за темою дисертації); індивідуальна науково-дослідна робота.
Форми, методи та критерії оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>1 семестр Поточний контроль: опитування (усне, письмове), відповіді здобувачів на практичних заняттях (письмові контрольні роботи); тести і творчі роботи, усний/письмовий переклад іншомовних наукових статей, тез доповідей (за обраною проблемою, дотичною до теми кваліфікаційної праці здобувача освіти); перевірка оволодіння змістом авторської концепції (або її фрагментом) з подальшою проєкцією на тему дисертації (у формі усної доповіді, або письмового тексту) та обговорення доцільності дослідницької стратегії. Семестровий контроль (max 100 балів): залік за результатами накопичення балів за поточну роботу протягом семестру.</p> <p>2 семестр Поточний контроль (max 60 балів): опитування (усне, письмове), відповіді здобувачів на практичних заняттях; письмові контрольні роботи; тести і творчі роботи, усний/письмовий переклад, доповіді-презентації. Семестровий контроль (max 40 балів): екзамен у комбінованій формі (усна та письмова частини). Умовою допуску до екзамену є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконані завдання поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60. 3 критеріями оцінювання навчальних досягнень під час семестрового контролю та порядком накопичення балів здобувачів ознайомлюють на першому аудиторному занятті, а також за посиланням:</p>

	https://docs.google.com/document/d/1cuJ-QFljfmSplzvOcJwX_nG4lwayOoihZQ5A0TzhYgl/edit?usp=sharing
Особливості та політики дисципліни	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як Moodle, листування через e-mail, надання посилань на Google-диск.</p> <p>Від здобувачів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом та обов'язкове виконання різних видів завдань.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності.</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність, толерантність стосунків.</p>
Рекомендовані джерела інформації	<p>Горюхіна, Н. (1982). Наукові основи теоретичного музикознавства. <i>Питання методології теоретичного музикознавства</i>, 3–9. Музична Україна.</p> <p>Котляревський, І. А. (2008). <i>Загальні основи науково-дослідної роботи: Навчальний посібник для вищих музичних навчальних закладів</i>. НМАУ ім. П. І. Чайковського.</p> <p>Котляревський, І. (1989). До питання про поняттєвість музичного мислення. <i>Музичне мислення: сутність, категорії, аспекти дослідження</i>, 28–34.</p> <p>Когнітивне музикознавство. (2010). <i>Збірник статей</i> (Вип. 29). ХНУМ імені І. П. Котляревського.</p> <p>Когнітивне музикознавство. (2014). <i>Збірник статей</i> (Вип. 40). ХНУМ імені І. П. Котляревського.</p> <p>Самойленко, О. (2020). <i>Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції: монографія</i>. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 236.</p> <p>Черкашина-Губаренко, М. Р. (2005). Харківська музикознавча школа: історичні шляхи. <i>Музична україністика. Сучасний вимір</i> (1, 58–63). ІМФЕ ім. М. Т. Рильського.</p> <p>Шаповалова, Л. В. (2003). Інтерпретологія як інтегративна наука. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти</i>, 11, 160–169.</p> <p>Shapovalova, L. (2015). Spiritual reality of the musical composition and methods of its cognition. In <i>Music Science Today: The permanent and the changeable</i> (16–18). Daugavpils University Academic Press “Saulė”.</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Дослідницькі стратегії в сучасному музикознавстві», затвердженій науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 червня 2025 року, протокол № 9.